

ขวัญชัย ตั้งเรื่อนรัตน์ 2554: มโนทัศน์ที่คล้ายกันของปรัชญาเต๋าและพุทธปรัชญานิกาย
เซน: การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญาและศาสนา)
สาขาปรัชญาและศาสนา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ผจญ คำชูสังข์, Ph.D. 117 หน้า

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาหลักปรัชญาของปรัชญาเต๋า 2. ศึกษาหลักปรัชญา
ของพุทธปรัชญานิกายเซน 3. เปรียบเทียบมโนทัศน์ที่คล้ายกันของปรัชญาเต๋าและพุทธปรัชญา
นิกายเซน

ผลการศึกษาพบว่า ปรัชญาเต๋าและพุทธปรัชญานิกายเซนมีมโนทัศน์ทางอภิปรัชญา ญาณ
วิทยาและจริยศาสตร์ ที่คล้ายคลึงกัน

ในด้านมโนทัศน์ทางอภิปรัชญานั้นพบว่าความจริงสูงสุดของปรัชญาเต๋าคือเต๋า และของ
พุทธปรัชญานิกายเซนคือจิตเดิมแท้ ทั้งเต๋าและจิตเดิมแท้มีความคล้ายกันเนื่องจากต่างปฏิเสธ
สภาวะในทางอภิปรัชญาดูด้วยกันทั้งคู่ ในด้านมโนทัศน์ทางญาณวิทยานั้นมรรควิธีสู่สัจจะสูงสุด
ของปรัชญาเต๋าคือการประกอบอุ้งเหว่ย (อกรรม) ส่วนในพุทธปรัชญานิกายเซนนั้นคือหลักสุญญ
ตา (การไม่ยึดติดในสิ่งทั้งปวง) มรรควิธีทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันคือต่างมุ่งเน้นที่จะกำจัดอึดตา
ตัวตนให้หายไป ในส่วนมโนทัศน์ทางจริยศาสตร์ของทั้งสองสำนักนั้นปรากฏว่าเป็นไปในทิศทาง
เดียวกันคือต่างก็ปฏิเสธหลักการในทางจริยศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีมโนทัศน์อื่นๆที่อยู่นอกเหนือกรอบของอภิปรัชญา ญาณวิทยาและ
จริยศาสตร์อีก ซึ่งก็คือมโนทัศน์เรื่องความสุนทรีย์ การปฏิเสธตำรา ความเรียบง่ายและทำทีเชิง
อุดมคติ มโนทัศน์ทั้งสี่ข้อนี้เป็นมโนทัศน์สำคัญที่ปรัชญาเต๋าและพุทธปรัชญานิกายเซนมีร่วมกัน